

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris

CZU 343.211:343.343.6(478)(043)

COJOCARI ION

**ANALIZA JURIDICO-PENALĂ A ORGANIZĂRII
MIGRAȚIEI ILEGALE**

**SPECIALITATEA 554.01 – DREPT
PENAL ȘI EXECUȚIONAL PENAL**

Rezumatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2023

Teza a fost elaborată la *Departamentul Drept Penal al
Universității de Stat din Moldova*

Conducător/Consultant științific:

BRÎNZA Serghei, *doctor habilitat în drept, profesor universitar*

Specialitatea 554.01 – Drept penal și execuțional penal

Referenți oficiali:

1. **CUȘNIR Valeriu**, *doctor habilitat în drept, profesor universitar*

2. **BUJOR Valeriu**, *doctor în drept, profesor universitar*

Componența Consiliului științific specializat:

1. **DOLEA Igor**, *președinte, doctor habilitat în drept, profesor universitar*

2. **ȘAVGA Alina**, *secretar științific, doctor în drept, conferențiar universitar*

2. **BERLIBA Viorel**, *doctor habilitat în drept, conferențiar universitar*

3. **STATI Vitalie**, *doctor în drept, profesor universitar*

4. **ULIANOVSKI Xenofon**, *doctor habilitat în drept, profesor universitar*

5. **CERNOMOREȚ Sergiu**, *doctor în drept, conferențiar universitar*

6. **ROTARI Oxana**, *doctor în drept, conferențiar universitar*

Susținerea va avea loc la 23 iunie 2023, ora 15:00, în ședința Consiliului științific specializat D 554.01-23-20 din cadrul Universității de Stat din Moldova, în sala 216, blocul II al Universității de Stat din Moldova (mun. Chișinău, str. Mihail Kogălniceanu, 67).

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la biblioteca *Universității de Stat din Moldova* și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expedit la 22 mai 2023.

Secretar științific al Consiliului științific specializat,

ȘAVGA Alina, *doctor în drept, conferențiar universitar* _____

Conducător științific,

BRÎNZA Serghei, *doctor habilitat în drept, profesor universitar* _____

Autor

COJOCARI Ion _____

© Cojocari Ion, 2023

CUPRINS

Reperete conceptuale ale cercetării	4
Conținutul tezei.....	7
Concluzii generale și recomandări	18
Bibliografie	22
Adnotare	25

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Odată cu universalizarea normelor privind protecția drepturilor omului, valorile umane fundamentale au fost concepute ca priorități ce ajută la formularea unei definiții a demnității umane. Dezvoltarea definiției oferă fiecărei persoane libertatea de a se implica în muncă și înalte sfere ale societății, având un impact pozitiv asupra situației economice, sociale și politice a statului. Totodată, acest fenomen are un impact negativ în dezvoltarea criminalității organizate.

Atunci când există o amenințare la adresa integrității teritoriale și a ordinii constituționale a statului, criminalitatea organizată este văzută ca un viciu fundamental menționat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare - CtEDO), iar protecția față de acesta trebuie să fie asigurată de fiecare stat în parte prin adoptarea normei care ar incrimina viciul fundamental. Protecția valorilor fundamentale nu este un proces simplu, deoarece și statul, și victimele acestui viciu fundamental, și făptuitorii se bucură de drepturi fundamentale prevăzute în Convenția Europeană a Drepturilor Omului (în continuare - CEDO). În această ordine de idei, orice stat are obligația să asigure respectarea dreptului fiecăruia, iar CtEDO trebuie să caute un consens privind situația în care se va considera că aplicabilitatea normei penale este corespunzătoare protejării unui interes public. În lipsa unui astfel de consens, statele, urmărind scopul legal stipulat în CEDO, au o marjă de apreciere mai mare a normelor.

Actualitatea temei derivă din preocuparea comunității internaționale pentru protecția umanității de sclavie sau de condițiile ei de apariție și din depunerea efortului comun în vederea luptei împotriva traficului de ființe umane. Actualitatea mai este dictată de: situația existentă în cazul Republicii Moldova în regiunea transnistreană; semnarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană; liberalizarea regimului de vize; semnarea și ratificarea CEDO și multe altele. În contextul războiului din Ucraina, la data de 06 decembrie 2022, circa 4,8 milioane de refugiați sunt înregistrați în vederea obținerii protecției temporare pe teritoriul țărilor membre a Uniunii Europene¹ și migrația este în permanență creștere. Potrivit informației operative, la frontierele Republicii Moldova procesele imigraționiste neregulate s-au intensificat considerabil.² Astfel, potrivit datelor prezentate de Ministerul Afacerilor Interne, în anul 2021 au fost înregistrate doar 18 cazuri de organizare a migrației ilegale, comparativ cu anul 2022 când au fost înregistrate 313 cazuri, ceea ce reprezintă o creștere bruscă a infraționalității cu circa 1583,3%.³ În virtutea garantării angajamentelor asumate, statul trebuie să-și respecte obligația pozitivă și să instituie o normă de protecție a victimelor și a interesului public protejat de stat pentru relațiile de intrare, ieșire, ședere sau tranzitare a teritoriului Republicii Moldova conform Protocolului împotriva traficului de migranți (în continuare - Protocolul TIM), respectarea dreptului fiecăruia, iar CtEDO trebuie să caute un consens privind situația în care se va considera că aplicabilitatea normei penale

¹ Informația privind fluxul de refugiați din Ucraina în perioada 24.02.2022- 06.12.2022. Consiliul Uniunii Europene. Disponibilă la 05.01.2023: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-migration-policy/refugee-inflow-from-ukraine/>

² Informația-operativă privind starea infraționalității (fără clasate) pe teritoriul Republicii Moldova pentru luna mai 2021. Disponibil: http://mai.md/sites/default/files/date%20statistice/date%20statistice%202021/mai_0.xls Informația-operativă privind starea infraționalității (fără clasate) pe teritoriul Republicii Moldova pentru luna aprilie 2021. Disponibil: <http://mai.md/sites/default/files/date%20statistice/date%20statistice%202021/aprilie.xls> Informația-operativă privind starea infraționalității (fără clasate) pe teritoriul Republicii Moldova pentru luna martie 2021. Disponibil: <http://mai.md/sites/default/files/date%20statistice/date%20statistice%202021/martie.xls> Informația-operativă privind starea infraționalității (fără clasate) pe teritoriul Republicii Moldova pentru luna august 2022. Disponibil: https://mai.gov.md/sites/default/files/date%20statistice/date%20statistice%202022/august_0.xls; <https://mai.gov.md/sites/default/files/date%20statistice/date%20statistice%202022/august.xls>

³ Informația-operativă privind starea infraționalității (fără clasate) pe teritoriul Republicii Moldova pentru luna noiembrie 2022. Disponibil: <https://www.mai.gov.md/sites/default/files/date%20statistice/date%20statistice%202022/Noiembrie.xls>

este corespunzătoare protejării unui interes public. În lipsa unui astfel de consens, statele, urmărind scopul legal stipulat în CEDO, au o marjă de apreciere mai mare a normelor.

Această concluzie reiese și din datele statistice prezentate de către Oficiul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate, care estimează că cel puțin 2,5 milioane de migranți au fost traficați în 2016, generând aproape 7 miliarde de dolari pentru traficanții de migranți.⁴ Conform unui raport al Parlamentului European, majoritatea imigranților din afara Uniunii Europene (în continuare - UE) vin pe căi legale, dar mulți imigranți încearcă să rămână sau să ajungă în UE prin mijloace ilegale: prin depășirea perioadei de ședere în UE sau prin trecerea ilegală a frontierelor externe.⁵ Acest lucru este inacceptabil pentru o societate democratică, iar actualitatea problemei are impact asupra combaterii organizării migrației ilegale și a infracționalității transnaționale organizate.

Încadrarea temei în preocupările internaționale. Investigațiile asupra subiectului abordat de noi pot avea impact asupra căutării consensului în definirea noțiunilor de migrant și de persoane care beneficiază de protecție umanitară internațională. De asemenea, importanța temei constă și în elucidarea tuturor aspectelor comparative cu referire la prioritățile statului pe dimensiunea relațiilor sociale stabilite la frontiera de stat. Deci valoarea analizei juridice penale a normei care incriminează organizarea migrației ilegale derivă din următoarele: dacă există o corespundere cu standardele internaționale de protecție a drepturilor omului; dacă este cuprinsă protecția drepturilor migranților sau a intereselor publice ale statului care reies din relațiile apărute cu privire la intrarea, ieșirea, șederea sau tranzitarea teritoriului Republicii Moldova; dacă victima infracțiunii este doar migrantul sau se apără dreptul celorlalte persoane (de exemplu: dreptul persoanelor care beneficiază de protecție umanitară internațională).

Rezultatele obținute în urma studierii tematicii stipulate pot duce la dezvoltarea științei dreptului penal, dreptului internațional public sau dreptului internațional al drepturilor omului. În teză vor fi elucidate legăturile cu aceste științe prin prisma standardelor internaționale de protecție a drepturilor omului, care vor reflecta unicitatea sistemului de valori fundamentale și influența normei penale în cazul lor. Concluziile obținute vor avea, în științele menționate supra, o contribuție la căutarea consensului în stabilirea interesului public și la definitivarea sintagmei de trafic de migranți. Teza va avea impact asupra cadrului legislativ în vederea introducerii modificărilor în Codul penal al Republicii Moldova (în continuare - CP RM), ceea ce va îmbunătăți cadrul legal și va asigura protecția valorilor fundamentale ale omului într-o măsură să asigure eficient protecția drepturilor migranților. Lucrarea poate servi drept reper pentru o Hotărâre a Plenului Curții Supreme de Justiție (în continuare - CSJ) pe dimensiunea relațiilor care apar în legătură cu intrarea, ieșirea, șederea sau tranzitarea teritoriului Republicii Moldova de către persoanele care nu sunt rezidente și nici cetățeni ai Republicii Moldova. Astfel, jurisprudența instanțelor judecătorești va fi adaptată la condițiile standardelor internaționale de protecție a drepturilor omului. Rezultatele obținute vor ajuta instanțele judecătorești la aplicarea corectă a normei penale care incriminează organizarea migrației ilegale.

Încadrarea temei în preocupările naționale și zonale. Demersul nostru științific în domeniul juridico-penal este inițiat în baza unor surse doctrinare de reputație incontestabilă în doctrina penală și în alte domenii științifice (drept constituțional, drept administrativ, drept informațional, drept civil, drept procesual penal; filosofie, sociologie, informatică etc.), elaborate

⁴ The information provided by INTERPOL on complex criminal networks facilitate the illegal passage of migrants across borders – for a price. Disponibil la 06.12.2022: <https://www.interpol.int/Crimes/People-smuggling#:~:text=The%20United%20Nations%20Office%20on,7%20billion%20for%20people%20smugglers.>

⁵ Luyten, K. Brenda-Smialowski, S. Understanding EU action against migrant smuggling. Briefing, EU policies – Insights. E 659.450 – January 2021. Disponibil: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/659450/EPRS_BRI\(2021\)659450_EN.pdf?fbclid=IwAR1_cR7Lv1d9ifGnAkIuzgCuOwqN_wo-t-dU5Y86iEidawSnTtiIYvuYQ00](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/659450/EPRS_BRI(2021)659450_EN.pdf?fbclid=IwAR1_cR7Lv1d9ifGnAkIuzgCuOwqN_wo-t-dU5Y86iEidawSnTtiIYvuYQ00)

de: S. Agachi, G. Alecu, G. Avornic, A. Barbăneagră, V. Berliba, S. Brînză, V. Budeci, T. Carпов, R. Cojocar, V. Cușnir, R. Cuciurcă, L. Gîrla, D. Gurev, M. Hadârcă, A. Marin, M. Megherea, T. Popovici, M. Răilean, V. Stati, I. Tabarcea, G. Ulianovschi, X. Ulianovschi, N. Ursu, V. Volcinschi. Totodată, drept lucrări de bază publicate în alte țări sunt considerate cele ale autorilor: S. Abresheva, V. Andriushencov, E. Baiburina, I. Bantekas, E. Begalov, Y. Boretschi, K. Boyle, K. J. Brown, W. Butler, M. Chapman, J. F. Chacon, Ku Charlotte, N. Ceremnova, C. Cerna, B. Custers, S. Decker, Paul F. Diehl, J. Donnelly, M. Duguit, K. Dzehtsiarou, V. Fedoseev, K. Ferzan, N. Frolkin, F. De Londras, T. Gaicova, J. Gerards, S. Gingeras, G. Glonti, I. Goldin, F. Gordon, C. Gregory, P. Guyer, E. Guild, O. Iachimov, S. Iachimova E. Jurgens, V. Kozlov, K. Kernaghan, T. Kruessmann, M. Kuhnen, J. Langford, I. Larionov, A. Larry, S. Legomsky, J. Lougford, G. Lobjanidze, D. Luban, A. Madjlisi, Lida J. Maki, J. Malan, A. Mashabae, O. Mihali, I. Miroslovovici, I. Mitrofanova, S. Morse, S. Muhametgalieva, A. Musabecov, B. Nabarro, C. Nunlist, L. Oette., I. Pohila, K. Polner, Mark A. Pollack, A. Pott, A. Pritula, M. Rahimov, C. Rodriguez, J. Rowles, A. Tanislav, Jens T. Theilen, G. Sanchez, D.L. Shelton, A. Shidlovshi, D. Sokolov, J. Stefanelli, E. Strelitsov, A. Suominen, F. Zimring, S. Zane ș.a.

Obiectul cercetării constă în valorificarea temeiului real al răspunderii penale pentru infracțiunea de organizare a migrației ilegale prin prisma aspectului de încadrare a faptei juridice penale.

Scopul tezei cuprinde analiza juridico-penală comparată a doctrinei și legislației Republicii Moldova și a celei străine cu privire la răspunderea penală pentru infracțiunea de organizare a migrației ilegale, în vederea argumentării și formulării pe această bază a propunerilor de reconceptualizare a normei și de creștere a eficienței aplicării acesteia.

Ipoteza de cercetare. Traficul de migranți afectează grav protecția drepturilor omului, în special ale străinilor, fapt ce este deosebit de îngrijorător pentru persoanele care au nevoie de protecție umanitară internațională în acea țară unde viața și/sau libertatea le-ar putea fi puse în pericol. Astfel, dacă norma juridică penală va fi precisă din punctul de vedere al protecției drepturilor omului, atunci vom putea îmbunătăți legea națională și jurisprudența instanțelor judecătorești, folosind verticalitatea legii naționale armonizată la standardele internaționale de protecție a drepturilor omului la care Republica Moldova este parte. În consecință, se va putea stabili dacă infracțiunea de organizare a migrației ilegale protejează efectiv drepturile migranților.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. Pentru realizarea obiectivelor propuse, au fost utilizate metode general-științifice de cercetare, metode specifice științelor juridice, clasice și moderne.

Metoda juridică-comparativă a fost utilizată atât pe verticală, cât și pe orizontală (în cazul altor sisteme) și pe diagonală (la alte state). Cu ajutorul metodei juridice comparative s-a stabilit coraportul dintre infracțiunea de organizare a migrației ilegale și traficul de migranți, după cum solicită standardele internaționale. Metoda juridică comparativă pe orizontală a fost aplicată în vederea elucidării deosebirilor teoretice și practice de formă și de conținut ale organizării migrației ilegale în legislația altor state.

Metoda filozofică a fost utilizată pentru a justifica necesitatea reconceptualizării normei care incriminează organizarea migrației ilegale în traficul de migranți. Conform metodei sa determinat legătura dintre drepturile fundamentale ale omului și știința dreptului penal, la bază fiind puse tezele lui Immanuel Kant cu referire la imperativul ipotetic și categoric. Tezele lui Kant au fost folosite pentru a căuta un consens național și internațional în legătură cu încălcarea sacralității demnității umane apărute în legătură cu intrarea, ieșirea, șederea sau tranzitarea teritoriului Republicii Moldova

Metoda istorică, în conlucrare cu metoda sistemică și funcțională, ne-a servit la determinarea apariției faptelor prejudiciabile legate de trecerea frontierei de stat apărute în legătură cu intrarea, ieșirea, șederea sau tranzitarea teritoriului Republicii Moldova. Metoda interpolară și extrapolară a

fost corelată cu metoda statistică și cu metoda logică. Astfel, analiza și sinteza cercetării reprezintă un răspuns deductiv la unele probleme contradictorii ridicate în cercetare.

Pentru a demonstra ipoteza, a fost folosită o metodă empirică prin observație. Astfel, scopul monitorizării este de a determina limitele sistemului juridic din care face parte Republica Moldova și de a găsi un consens național și internațional privind prevenirea traficului de migranți. Prin urmare, definiția organizării migrației ilegale a fost comparată cu definiția traficului de migranți din Protocolul TIM adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (în continuare - CTO). Astfel, în teză au fost realizate diferite cercetări în comparație cu legislația altor țări, precum Belarus, Kazahstan, Polonia, România, Federația Rusă, Ucraina etc. În urma analizei, s-a stabilit că nu există un consens internațional cu privire la definirea corectă a ceea ce constituie o infracțiune de organizare a migrației ilegale. Iar, conform standardelor internaționale de protecție a drepturilor omului, sa determinat că marja de apreciere a definiției internaționale îi aparține statului. Așadar, în vederea identificării unui consens național cu privire la prevenirea traficului de migranți, a fost analizată definiția infracțiunii de organizare a migrației ilegale prin prisma practicii judecătorești al Republicii Moldova. Astfel, în cadrul cercetării empirice a fost identificată practica judecătorească relevantă folosindu-se pe verticală metoda comparativă și sistemică. În calitate de rezultat sa stabilit că definiția organizării migrației ilegale conform practicii judecătorești este neuniformă, deoarece vine în contradicție cu definiția traficului de migranți din Protocolul TIM. Prin urmare, în vederea verificării și justificării rezultatelor obținute, sintagmele stipulate în dispoziția infracțiunii de organizare a migrației ilegale, au fost analizate prin prisma jurisprudenței CtEDO, după ce sa stabilit că protecția drepturilor migranților este în strânsă legătură cu demnitatea acestora care face obiect al art. 8 CEDO (dreptul la respectarea vieții private și de familie). Cu toate acestea, s-a subliniat că definiția traficului de migranți diferă de definiția traficului de persoane. Și de fapt, în infracțiunea de organizare a imigrației ilegale, legiuitorul moldovean pune accent pe frontierele Moldovei în loc să protejeze drepturile imigranților. În final, a fost modelat conceptul penal de trafic de migranți, care reconceptualizează infracțiunea de organizare a imigrației ilegale, o tratează conform standardelor internaționale privind drepturile omului și nu încalcă regulile și restricțiile legislației penale a Republicii Moldova.

CONȚINUTUL TEZEI

În cadrul **Capitolul 1,, ANALIZA SITUAȚIEI ÎN DOMENIUL RĂSPUNDERII PENALE PENTRU INFRAȚIUNEA DE ORGANIZARE A MIGRAȚIEI ILEGALE**, analizează materialele științifice publicate atât în Republica Moldova, cât și în străinătate.

Evoluția materialelor științifice publicate în țară cu referire la norma penală care incriminează organizarea migrației ilegale poate fi împărțită în două perioade:

1. publicații până la adoptarea normei care incriminează organizarea migrației ilegale;
2. publicații după adoptarea normei care incriminează organizarea migrației ilegale.

Materialele științifice care au fost publicate până la adoptarea normei care incriminează organizarea migrației ilegale sunt greu de raportat la standardele internaționale de protecție a drepturilor omului. În schimb, cele care au fost publicate după adoptarea ei au la bază analiza legii care prevede răspundere penală pentru organizarea migrației ilegale. În viziunea noastră, materialele științifice cu referire la norma penală care incriminează organizarea migrației ilegale publicate în țară pot fi clasificate în: publicații ce se referă nemijlocit la aceasta și publicații ce o cuprind parțial, însă pot contribui la studiarea mai amplă a tezelor expuse în norma penală.

La baza examinării obiectului de cercetare au stat lucrările următorilor cercetători din țară: S. Agachi, G. Alecu, G. Avornic, A. Barbăneagră, V. Berliba, S. Brînză, V. Budeci, T. Carpov, R. Cojocar, V. Cușnir, R. Cuciurcă, L. Gîrla, D. Gurev, M. Hadârcă, A. Marin, M. Megherea, T. Popovici, M. Răilean, V. Stati, I. Tabarcea, G. Ulianovschi, X. Ulianovschi, N. Ursu, V. Volcinschi.

În teza se acordă o deosebită atenție manualului „Tratat de drept penal”, publicat în 2015, sub

redacția lui S. Brînza și V. Stati,⁶ care propune o abordare științifico-practică. Autorii cercetează gradul de compatibilitate dintre reglementările internaționale în materie cu cele interne și se înlătură divergențele de interpretare; contribuția studiului fiind: clarificarea statutului juridic al infracțiunii migrației ilegale a statutului victimei migrației ilegale; argumentarea oportunității exprimării consimțământului victimei la delimitarea traficului de ființe umane, a traficului de copii, trecerea ilegală a frontierei de stat și de organizarea migrației ilegale. Autorii identifică scopurile finale care pot fi urmărite la comiterea infracțiunii ce se dovedește a fi problematică în literatura de specialitate, fiind determinată de caracterul ambiguu și neexhaustiv al textului incriminator, și utilizează practica judiciară. Astfel, considerăm oportună concluzia de divizare a tipurilor de documente în contextul activității organizate de către subiectul infracțiunii prevăzute la art.362¹ CP RM: documente oficiale emise pe teritoriul RM; documente emise de alte state (altele decât RM și statutul de intrare; altele decât statul de intrare – în cazul în care documentul e destinat tranzitării prin teritoriul RM).⁷ Totodată, este relevantă și concluzia că folosirea documentelor oficiale false depășește limitele componentei prevăzute la art. 165 (traficul de ființe umane) și art. 206 (traficul de copii) CP RM și se califică potrivit art. 361 (confeccionarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false) CP RM.⁸ Deoarece în acest context se utilizează termenul „înșelăciune”, care se răsfrânge asupra victimei traficate, în cazul dat documentele sunt contrafăcute în mod fraudulos, fiind cunoscute victimei traficante. Așadar, în articolul menționat supra este susținută și teza că nu poate fi considerată infracțiunea de organizare a migrației ilegale în scop de exploatare sexuală.⁹ Astfel, autorii menționează că, dacă legiuitorul ar fi vrut să-l specifice, cu siguranță acest lucru ar fi fost introdus în conținutul art. 362¹ CP RM.¹⁰

În teză sunt luate în considerare și concluziile formulate în teza de doctor în drept „Infracțiuni care afectează regimul frontierei de stat a Republicii Moldova”, susținută în 2018 de M. Megherea.¹¹ Autorul analizează juridico-penal două infracțiuni: trecerea ilegală a frontierei de stat și organizarea migrației ilegale. Acesta nu raportează însă norma care incriminează organizarea migrației ilegale la standardele internaționale ale drepturilor omului, nici la Protocolul TIM. Autorul face o primă încercare de a introduce în dispoziția art. 362¹ CP RM sintagmele folosite de legiuitor în dispozițiile art. 165 și 206 CP RM, și anume: recrutarea, transportarea, adăpostirea, transferul și primirea migrantului, precum și modificarea infracțiunii de organizare a migrației ilegale în traficul de migranți.¹² Viziunile expuse de el au valoare și pentru teza noastră, deoarece reprezintă unica lucrare științifică care propune modificări de *lege ferenda* asupra normei penale care incriminează organizarea migrației ilegale.

Constatăm, așadar, că o bună parte din lucrări se ocupă de identificarea definițiilor pentru noțiunile de migrant, emigrant sau imigrant.¹³ Altele se referă la analizele termenilor de trafic, transportare sau vulnerabilitatea victimelor.¹⁴ Aceste interpretări au menirea de a dezvolta societatea spre stabilirea unui consens intern, care protejează atât victimele infracțiunii, cât și

⁶ BRÎNZA, S., STATI, V., Tratat de drept penal, partea specială. Volumul II, Chișinău, 2015.

⁷ Ibidem, pag.1150.

⁸ Idem, pag. 1155.

⁹ Ibidem

¹⁰ Ibidem.

¹¹ MEGHEREA, M. Infracțiuni care afectează regimul frontierei de stat a Republicii Moldova, Teză de doctor în drept, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău 2018. Disponibil: http://www.cnaa.md/files/theses/2018/54168/marin_meghera_thesis.pdf

¹² Ibidem.

¹³ ГЫРЛА, Л., ТАБАРЧА, Ю., Уголовное право, часть особенная. / Учебник с изменениями и дополнениями на 10 октября 2010 г., том.2, Кишинэу 2010.

¹⁴ VIDAICU, V., DOLEA, I., Combaterea traficului de ființe umane (Drept material și procesual penal). Seria suport de curs. Institutul Național al Justiției (ISBN 978-9975-9792-4-5). Cartea XXI. Chișinău, 2009. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Combating_Trafficking_-_Moldova.pdf?fbclid=IwAR1CJ15qIxxvJUI_Qp_R7C9QV5N484PuCWpqVyYlpSF8dnv9nSa5hdeKxN60

infractorii de eventualele abuzuri din partea autorităților. Viziunile expuse în literatura de specialitate din Republica Moldova sunt necesare în căutarea consensului intern asupra protecției drepturilor migranților raportat la jurisprudența instanțelor judecătorești naționale.

Totodată, drept lucrări de bază publicate în alte țări sunt considerate cele ale autorilor: S. Abresheva, V. Andriushencov, E. Baiburina, I. Bantekas, E. Begalov, Y. Boretschi, K. Boyle, K. J. Brown, W. Butler, M. Chapman, J. F. Chacon, Ku Charlotte, N. Ceremnova, C. Cerna, B. Custers, S. Decker, Paul F. Diehl, J. Donnelly, M. Duguit, K. Dzehtsiarou, V. Fedoseev, K. Ferzan, N. Frolkin, F. De Londras, T. Gaicova, J. Gerards, S. Gingeras, G. Glonti, I. Goldin, F. Gordon, C. Gregory, P. Guyer, E. Guild, O. Iachimov, S. Iachimova E. Jurgens, V. Kozlov, K. Kernaghan, T. Kruessmann, M. Kuhnen, J. Langford, I. Larionov, A. Larry, S. Legomsky, J. Lougford, G. Lobjanidze, D. Luban, A. Madjlisi, Lida J. Maki, J. Malan, A. Mashabaev, O. Mihali, I. Miroslovovici, I. Mitrofanova, S. Morse, S. Muhametgalieva, A. Musabecov, B. Nabarro, C. Nunlist, L. Oette., I. Pohila, K. Polner, Mark A. Pollack, A. Pott, A. Pritula, M. Rahimov, C. Rodriguez, J. Rowles, A. Tanislav, Jens T. Theilen, G. Sanchez, D.L. Shelton, A. Shidlovshi, D. Sokolov, J. Stefanelli, E. Strelitsov, A. Suominen, F. Zimring, S. Zane ș.a.

În legătură cu cele menționate, analiza juridico-penală a normei penale în cauză cuprinde două tipuri de materiale științifice străine:

- a) materialele științifice străine ce analizează norma penală care incriminează organizarea migrației ilegale;
- b) materialele științifice care analizează standardele internaționale de protecție a drepturilor migrantului.

În baza studierii materialelor științifice străine, se constată că opiniile cercetătorilor converg pe dimensiunea existenței unui consens european și internațional cu privire la protecția, promovarea, îndeplinirea și respectarea drepturilor și libertăților omului în lupta cu traficul de migranți. Considerăm că Republica Moldova este un stat suveran și independent și de aceea impunerea anumitor condiții exterioare prin ratificarea Convenției CTO și a protocoalelor adiționale poate contravine principiului subsidiarității în aspectul său material.¹⁵ Republica Moldova se află într-o poziție mai bună la definirea noiei penale care incriminează organizarea migrației ilegale conform Protocolului TIM. Or, conform CEDO, statul are prioritate să-și stabilească singur regulile cu privire la trecerea frontierei de stat, astfel orice relație poate atinge interese de securitate națională. Totodată, conform jurisprudenței CtEDO, statul are o marjă mai mare de interpretare a legii, deoarece poate pune restricții asupra unui drept fundamental dacă el contravine unui interes public, cu condiția că acesta va fi bine echilibrat și se va baza pe o nevoie socială necesară într-o societate democratică.¹⁶ Explicația vine din faptul că norma privind interesul legitim al legiuitorului național poate fi destul de interpretativă, iar unele explicații sunt prevăzute de norme care descriu o limitare specifică.

Per initio, se prezumă că norma penală care incriminează organizarea migrației ilegale prevăzută la art. 362¹ CP RM corespunde cu prevederile standardelor internaționale de protecția drepturilor omului.¹⁷ Fiecare stat are obligația pozitivă de a crea un sistem intern care va proteja un interes public. Acest sistem poate cuprinde fie un interes public, precum securitatea națională sau

¹⁵ Constituția Republicii Moldova, din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial, Data intrării în vigoare 27.08.1994. Nr. 1.

Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111918&lang=ro

A se vedea : Interhandel Case (Switz. v. U.S.), 1959 I.C.J. 6 (Mar. 21) Disponibil:

http://www.worldcourts.com/icj/eng/decisions/1959.03.21_interhandel.htm;

Protocol No. 15 amending the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, in force August 01, 2021. Disponibil: https://www.echr.coe.int/Documents/Protocol_15_ENG.pdf;

¹⁶ DE LONDRAS, F., DZEHTSIAROU, K., Great Debates on the European Convention on Human Rights (ISBN 978-1-137-60731-7), Palgrave Macmillan Education, London 2018.

¹⁷ Hotărârea Curții Constituționale privind incriminarea organizării migrației ilegale/ Comunicatul prezentat la 0702.2017. Disponibilă: <http://constcourt.md/libview.php?l=ro&idc=7&id=946&t=/Media/Noutati/Prevederile-privind-incriminarea-organizarii-migratiei-ilegale-constitutionale>

publică, fie un interes privat, individual al migrantului. Una din ideile de bază ce se referă la statutul juridic al migrantului presupune că mișcarea persoanelor dintr-un stat în altul este exercitată în scopul angajării în muncă.¹⁸ Totodată, este necesar de menționat că prin sintagma „reședință efectivă” se înțelege țara în care migrantul este efectiv naturalizat.¹⁹ Astfel, migrantul este o persoană care își schimbă țara de reședință. Este o altă situație atunci când cineva este persecutat în țara de origine pe motiv de rasă, religie, apartenență la un grup social sau opinie publică, o astfel de persoană se numește refugiat.²⁰ Norma care incriminează organizarea migrației ilegale constituie un tip de infracțiune, care în majoritatea statelor ex-sovietice nu se regăsește. Această normă penală o putem identifica în Federația Rusă, Kazahstan, Belarus și în Republica Moldova. În Tadjikistan și în Kârgâzstan aceasta a fost abrogată.²¹ Astfel, aici faptele prejudiciabile erau analogice celei din Republica Kazahstan și din Federația Rusă.²² În literatura de specialitate din Tadjikistan și din Kârgâzstan pot fi semnalate câteva materiale științifice publicate: „Analiza juridico-penală a organizării migrației ilegale”, autor K. Djaijanbaev;²³ „Răspunderea penală pentru trecerea ilegală a frontierei de stat” de I. Miroslavocii;²⁴ lucrarea lui M. Rahimov „Delimitarea traficului de ființe umane de alte fapte penale conexe”.²⁵

Cu referire la legislația penală a Republicii Belarus, aceasta nu poate constitui interesul dreptului comparat. Republica Belarus nu este membră a Uniunii Europene și a Consiliului Europei, deci nu a semnat CEDO și alte standarde internaționale la acest subiect. Republica Belarus se bazează pe experiența sa comună cu Federația Rusă și cu Kazahstan, membre ale Comunității Statelor Independente (în continuare: CSI). Or, acest mecanism nu reflectă o mare încredere în legitimarea scopului legal urmărit, deoarece legiuitorul moldav îl privește pe orizontală.

În literatura de specialitate din Republica Belarus nu am înregistrat multe lucrări științifice asupra acestui subiect. A. Shidlovschi,²⁶ în articolul „Organizarea migrației ilegale a cetățenilor altor state și a apatrizilor”, nu face diferență între norma penală care incriminează organizarea

¹⁸ COJOCARI, I., Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale: analiza materialelor științifice publicate în alte state (ISBN 978-9975-88-037-4). În: Conferința științifică: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ, Ediția a IV-a, US Bogdan Petriceicu Hasdeu din Cahul, 2019. A se vedea și International Organization for Migration of the United Nations. International Organization for Migration/Glossary on Migration, ISSN 1813-2278, pag. 14-16. Geneva 2019. Disponibil: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf

¹⁹ Case of Nottebohm, Liechtenstein versus Guatemala/International Court of Justice, second phase judgment of april 6th, 1955, Disponibil: <http://www.icj-cij.org/files/case-related/18/018-19550406-JUD-01-00-EN.pdf>

²⁰ Convenția și Protocolul ONU privind statutul refugiaților. / Definiția completă este mai lungă și mai tehnică, dărește în linii mari conformă cu definiția dată la art.1. Disponibilă:

<http://www.unhcr.org/protection/travaux/4ca34be29/refugee-convention-1951-travaux-preparatoires-analysed-commentary-dr-paul.html>

²¹ COJOCARI, I., Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale: analiza materialelor științifice publicate în alte state (ISBN 978-9975-88-037-4). În: Conferința științifică: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ, Ediția a IV-a, US „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul în 2019, pag. 52.

²² COJOCARI, I. Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale: analiza materialelor științifice publicate în alte state (ISBN 978-9975-88-037-4). În: Conferința științifică: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ, Ediția a IV-a, US Bogdan Petriceicu Hasdeu din Cahul, 2019, pag. 52; Уголовный кодекс Республики Таджикистан, ст.335² Организация незаконной миграции, Ахбори Маджлиси Оли Республики Таджикистан, 1998 год, № 9, ст. 68; №22, ст. 306; 1999 год; Уголовный Кодекс Киргизской Республики, г.Бишкек, от 1 октября 1997 года N 68. (В редакции Законов КР от 21 сентября 1998).

²³ ДЖАЯНБЕКОВ, К. Уголовно-правовая характеристика, организации незаконной миграции. In: Вестник ном.1, 2015 г. Disponibil la 20.02.2021: https://www.ksla.kg/media/vestnik/2015_1/dzhayanbaev_k_i.pdf

²⁴ МИРОСЛАВОВИЧ, И. Уголовная ответственность за незаконной пересечение государственной границы. На правах рукописи УДК 343.3 (575.2) (043.3), Disponibil: <http://lawtheses.com/ugolovnaya-otvetstvennost-za-organizatsiyu-nezakonnoy-migratsii>

²⁵ РАХИМОВ, М. Разграничение торговли людьми со смежными составами преступлениями. In: Государство и Право, 2008, № 10, с. 97-100

²⁶ ШИДЛОВСКИЙ, А. Организация незаконной миграции иностранных граждан и лиц без гражданства в республике Беларусь. In: Белорусская юридическая энциклопедия: В 4 т., Т. 2. Минск, 2009. pag. 510-511. Disponibil: <http://www.elib.bs.u.by/handle/123456789/91138?mode=full>

migrației ilegale și alte fapte conexe. La fel, observăm că acesta este axat mai mult pe interesele teritoriale ale statului decât pe interesele migranților conform Protocolului TIM. Autorul nu elucidează clar distingerea normei care incriminează organizarea migrației ilegale de traficul de ființe umane, prevăzută de dispoziția art.181 CP RB, în articol menționându-se că motivul săvârșirii infracțiunii de organizare a migrației ilegale poate fi chiar și răzbunarea.²⁷ Astfel, în literatura de specialitate a Republicii Belarus nu se identifică absolvirea de răspundere penală a migranților. Norma penală nominalizată nu prevede condiții speciale privind statutul victimelor conform Protocolului TIM.

Infracțiunea de organizare a migrației ilegale este prevăzută și la art. 394 din Codul penal al Kazahstanului (în continuare – CP RK) și are următorul conținut: organizarea migrației ilegale prin furnizarea de vehicule sau documente falsificate sau a unor spații rezidențiale sau de altă natură, precum și acordarea către cetățeni, străini și apatrizi a altor servicii de intrare ilegală, ieșire, circulație pe teritoriul Republicii Kazahstan.²⁸ Totodată, principalele acte normative care reglementează relațiile în acest domeniu sunt următoarele prevederi legale: Legea cu privire la migrația populației; Legea cu privire la statutul juridic al străinilor; reglementările privind intrarea și șederea cetățenilor străini aprobate prin Decretul Guvernului din 28 ianuarie 2000 nr.136.²⁹ Așadar, norma care incriminează organizarea migrației ilegale în Kazahstan conține două circumstanțe agravante prevăzute la alin.2 și respectiv alin.3 al art. 394 CP RK: același act săvârșit de o persoană care folosește calitatea oficială sau un grup de persoane printr-o înțelegere anterioară; aceleași fapte săvârșite de un grup criminal organizat.³⁰

Un studiu științific al normei care incriminează organizarea migrației ilegale, apărut sub îngrijirea S. Ambresheva, este intitulat „Despre îmbunătățirea legislației penale naționale în domeniul combaterii traficului de ființe umane și a sclaviei”. Articolul nu cuprinde în întregime analiza juridico-penală a infracțiunii de organizare a migrației ilegale, iar autoarea atrage atenție, în special, asupra caracterului transnațional al organizării migrației ilegale și al traficului de ființe umane.³¹

În viziunea noastră, autorii din Republica Kazahstan admit conținutul normei care incriminează organizarea migrației ilegale. Totodată, ei percep infracțiunea de organizare a migrației ilegale mai mult ca o circumstanță atenuată la infracțiunea de trafic de ființe umane. Ca și în cazul Republicii Belarus, legislația penală a Republicii Kazahstan nu poate avea relevanță asupra legislației Republicii Moldova, din motiv că strategia Republicii Moldova pe dimensiunea promovării și apărării drepturilor migranților are o anumită certitudine raportată la valorile europene.³²

În urma cercetării efectuate, am identificat următoarele materiale științifice relevante

²⁷ COJOCARI, I. Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale: analiza materialelor științifice publicate în alte state (ISBN 978-9975-88-037-4). In: Conferința științifică: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ, Ediția a IV-a, US „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2019, pag. 51.

²⁸ Уголовный Кодекс Республики Казахстан от 03.07.2014 N 226-V ЗПК. Disponibil: <https://pavlodar.com/zakon/index.html?dok=00087&oraz=08&noraz=330-2>

²⁹ Незаконная миграция в СНГ. Проблемы, пути решения. Disponibil: <http://cis.minsk.by/page.php?id=13734> ⁸³ Уголовный Кодекс Республики Казахстан от 03.07.2014 N 226-V ЗПК. art. 394 alin.2 Disponibil: <https://pavlodar.com/zakon/index.html?dok=00087&oraz=08&noraz=330-2>

³⁰ Уголовный Кодекс Республики Казахстан от 03.07.2014 N 226-V ЗПК. art. 394 alin.2 Disponibil: <https://pavlodar.com/zakon/index.html?dok=00087&oraz=08&noraz=330-2>

³¹ АБРЕШЕВА, С. К вопросу о совершенствовании национального уголовного законодательства в сфере противодействия торговле людьми и рабству. In: Вестник КазНУ, Алматы, 2017. Disponibil: <https://articlekz.com/article/18916>; COJOCARI, I. Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale: analiza materialelor științifice publicate în alte state (ISBN 978-9975-88-037-4). In: Conferința științifică: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ, Ediția a IV-a, US „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2019, pag. 52.

³² Hotărârea Guvernului nr.468 din 22.05.2018 Strategia Națională privind combaterea traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023. Disponibil: http://www.antitrafic.gov.md/public/files/anexa_nr.1_461.docx

publicate în Federația Rusă: V. Andriushenkov este autorul lucrării „Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale”;³³ E. Baiburina a susținut teza „Organizarea migrației ilegale: Aspecte juridica-penale și criminologice”;³⁴ N. Cermnova și O. Mihali sunt autorii cercetării „Semnele calificative a organizării migrației ilegale”;³⁵ O. Iachimov și S. Iachimova au publicat studiul „Organizarea migrației ilegale: problemele răspunderii penale”;³⁶ V. Kozlov și N. Fronklin au scris despre „Organizarea migrației ilegale: Analiza juridico-penală și criminalistică”;³⁷ I. Larionov a publicat „Analiza juridica-penală și criminologică a organizării migrației ilegale”;³⁸ D. Sokolov – „Analiza criminologică a organizării migrației ilegale”.³⁹ Literatura de specialitate rusă de fapt elucidează aceleași explicații și poziții ca și cea din Republica Belarus și Kazahstan.

Este de interes în contextul nostru studiul „Organizarea migrației ilegale: problemele răspunderii penale”, scris de O. Iachimov și S. Iachimova, care problematizează în privința neclarităților tragerii la răspundere penală a persoanelor vinovate de săvârșirea faptei prejudiciabile de organizare a migrației ilegale și ridică o serie de întrebări cu privire la consumarea infracțiunii.⁴⁰ În viziunea noastră, interpretarea de aici este similară cu cea a autorilor din Kazahstan, identificându-se noțiunea „organizare” cu pregătirea infracțiunii. Aceștia își pun întrebarea din ce moment ar trebui să se accepte acțiunile drept organizatorice pentru intrarea ilegală pe teritoriul Federației Ruse și când ar trebui considerate consumate.⁴¹ Se constată că rămâne neclar de ce subiectul poate efectua toate acțiunile organizatorice pentru intrarea ilegală pe teritoriul Federației Ruse a altor persoane, dar intrarea lor poate să nu urmeze. Or, dacă făptuitorul a întreprins toate acțiunile de organizare a intrării ilegale, există consumarea propriu-zisă a articolului 322.1 CP FR.⁴² Considerăm că O. Iachimov și S. Iachimova formulează o serie de necunoscute cu referire la cetățenii străini și apatrizii menționați în dispoziția părții 1 din CP FR la plural. Ei își propun să aducă anumite explicații și recomandări aplicabile în practică. Articolul nu este însă structurat prin raportare la elementele subiective și obiective. Nu se acordă atenție nici analizei juridico-penale

³³ АНДРЮШЕНКОВ, В. А. Уголовная ответственность за организацию незаконной миграции Специальность 12.00.08. – Уголовное право и криминология; уголовно исполнительное право. Дисс. на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Омск, 2016.

³⁴ БАЙБУРИНА, Э. Р. Организация незаконной миграции/уголовно-правовые и криминологические аспекты”, специальность: 12.00.08 - уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право, Дисс. на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Челябинск, 2010. Disponibil: <http://www.dissercat.com/content/organizatsiya-nezakonnoi-migratsii>

³⁵ ЧЕРЕМНОВА, Н., МИХАЛЬ, О. Квалифицирующие признаки организации незаконной миграции. In: Юридическая наука и правоохранительная практика 4 (38), 2016.

³⁶ ЯКИМОВ, О., ЯКИМОВА, С. Организация незаконной миграции. Проблемы уголовной ответственности. In: Уголовное право, 2005 г., № 1.

³⁷ КОЗЛОВ, В., ФРОЛКИН, Н. Организация незаконной миграции. Уголовно-правовая криминологическая характеристика: Монография. М.: Юрлитинформ, 2011, pag. 151-153. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/v/2013-01-047-kozlov-v-f-frolkin-n-p-organizatsiya-nezakonnoy-migratsii-ugolovno-pravovaya-i-kriminalisticheskaya-harakteristika-m>

³⁸ ЛАРИОНОВ, И.А. Уголовно-правовая и криминологическая характеристика организации незаконной миграции. Статья представлена научной редакцией «Право» 11 мая 2012 г. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/v/ugolovno-pravovaya-i-kriminologicheskaya-harakteristika-organizatsii-nezakonnoy-migratsii>

³⁹ СОКОЛОВ, Д.А. Криминологическая характеристика организации незаконной миграции. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Академия Генеральной прокуратуры Российской Федерации, 2013 Disponibilă: <https://www.twirpx.com/file/1916966/>

⁴⁰ ЯКИМОВ, О., ЯКИМОВА, С. Организация незаконной миграции/ проблемы уголовной ответственности. In: Уголовное право, 2005 г., № 1.

⁴¹ Ibidem, pag.5-6.

⁴² СОЈОСАРИ, I. Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale: analiza materialelor științifice publicate în alte state (ISBN 978-9975-88-037-4). In: Conferința științifică: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ, Ediția a IV-a, US Bogdan Petriceicu Hasdeu din Cahul, 2019. pag. 53. ЯКИМОВ, О., ЯКИМОВА, С. Организация незаконной миграции/ проблемы уголовной ответственности. In: Уголовное право, 2005 г., № 1. pag. 2.

comparative a faptei prejudiciabile de organizarea migrației ilegale.⁴³ O. Iachimov și S. Iachimova încearcă explicarea afirmației că persoana respectivă organizează în mod simultan trecerea ilegală a frontierei de stat (partea 3 a art. 33, art. 322 CP FR), adică participă la aceasta.⁴⁴ În opinia autorilor, existența unui grup organizat este, probabil, cel mai greu de demonstrat în practică.⁴⁵ Autorii recomandă că ar fi mai corect să se utilizeze noțiunea de grup de persoane, așa cum s-a făcut, de exemplu, în partea doua a art. 322 CP FR.⁴⁶

În Ucraina infracțiunea de organizare a migrației ilegale este diferită de cea din Republica Moldova. Ea este prevăzută de dispoziția art.332 a Codului penal al Ucrainei (în continuare – CPU), în următorul conținut: „Transferul ilegal de persoane de-a lungul frontierei de stat a Ucrainei”.⁴⁷ Infracțiunea are două agravante: alin. 2 prevede răspunderea penală pentru transferul ilegal de persoane de-a lungul frontierei de stat a Ucrainei săvârșită într-un mod periculos pentru viața sau sănătatea unei persoane, împotriva mai multor persoane, fie în mod repetat, fie printr-un acord prealabil al unui grup de persoane sau printr-un funcționar care folosește funcția sa oficială și alin.3 săvârșită de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală.⁴⁸

În literatura de specialitate ucraineană pot fi remarcate câteva materiale științifice publicate la subiect. Așadar, o primă lucrare este „Starea actuală a cercetării științifice a transferului ilegal de persoane de-a lungul frontierei de stat a Ucrainei”, sub ediția lui Y.Begalov.⁴⁹

Referitor la lucrarea „Circumstanțele care trebuie constatate în transferul ilegal de persoane peste frontiera de stat a Ucrainei”, scrisă de I. Pohila,⁵⁰ în studiul nostru am constatat că în viziunea autorului latura obiectivă a infracțiunii poate fi mai largă decât sensul textului inclus de legiuitorul ucrainean”.⁵¹

În România norma penală care incriminează organizarea migrației ilegale are titlul de „trafic de migranți” și este prevăzută de dispoziția art.263 Cod penal al României (în continuare – CPR), având conținutul: Racolarea, îndrumarea, călăuzirea, transportarea, transferarea sau adăpostirea unei persoane, în scopul trecerii frauduloase a frontierei de stat a României.⁵² La alin. 2 al normei penale nominalizate, sunt prevăzute trei circumstanțe agravante: în scopul de a obține, direct sau indirect, un folos patrimonial; prin mijloace care pun în pericol viața, integritatea sau sănătatea migrantului; prin supunerea migrantului la tratamente inumane sau degradante.⁵³ Norma dată puțin a fost modificată față de CPR din 1961. Se observă că ea se aseamănă cu infracțiunea prevăzută de dispoziția art.165 (Trafic de ființe umane) și cu cea prevăzută de art.206 (Trafic de Copii) CP RM, prin acțiunile laturii obiective a componentei de infracțiune, care sunt următoarele: „Transportarea, adăpostirea și primirea”. Noi, în teza de față, atragem o atenție sporită sensului și importanței termenului de „migrant”. Astfel, norma care incriminează traficul de migranți prevăzută de dispoziția alin.2 art.263 CPR, în sensul „obținerea directă sau indirectă a unui folos patrimonial”,

⁴³ Ibidem.

⁴⁴ ЯКИМОВ, О., ЯКИМОВА, С., Организация незаконной миграции/ проблемы уголовной ответственности. In: Уголовное право, 2005 г., № 1, pag.4

⁴⁵ Idem, pag.5

⁴⁶ Ibidem.

⁴⁷ Уголовный кодекс Украины, действующий с изменениями и дополнениями на 04.10.2018, от 05.04.2001 № 2341-III.

⁴⁸ A se vedea alin.3 al art. 332, CPU.

⁴⁹ BEGALOV, Y. The current state of scientific investigation of the investigation of illegal transfer of persons across the state border of Ukraine. In: Visegrad Journal on human rights, Applicant of the research laboratory on problems of expert-forensic provision National Academy of Internal Affairs, No 5, 2017.

⁵⁰ ПОХИЛА, І.Б.. Обставини, що підлягають установленню, у справах про незаконне переправлення осіб через державний кордон України. In: Актуальні проблеми держави і права, <http://www.apdp.in.ua/v27/35.pdf>

⁵¹ SOJOCARI, I. Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale: analiza materialelor științifice publicate în alte state (ISBN 978-9975-88-037-4). In: Conferința științifică: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ, Ediția a IV-a, US „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2019,. pag. 55

⁵² A se vedea art. 263 CPR.

⁵³ A se vedea alin.2 al art. 263 CPR.

cuprinde sensul constrângerii, ceea ce diferă de norma penală care incriminează organizarea migrației ilegale prevăzută la art.362¹ CP RM și de definiția inclusă în Protocolul TIM.

În concluzie, s-a stabilit că literatura de specialitate și legislațiile statelor sunt diferite. În acest context, pentru a putea evalua impactul asupra dezvoltării normei examinate, a fost analizată legislația mai multor state și literatura de specialitate din statele care se înscriu, comparativ cu Republica Moldova, în aceeași familie de drept. Totodată, s-a observat că termenul de „migrant” este înțeles diferit, ceea ce înseamnă că nu există un consens internațional la subiectul respectiv.

Analizând problema științifică de soluționat, am stabilit că nu există un consens internațional cu privire la corectitudinea definirii infracțiunii care combate traficul de migrați conform Protocolului TIM. Considerăm că inexistența unui consens internațional asupra subiectului abordat în lupta cu infracțiunile organizate diminuează protecția drepturilor migraților de a nu fi supuși torturii, discriminării, dreptului la libera circulație, la viața privată sau de familie. Astfel, am identificat că problema științifică constă în elaborarea cadrului conceptual al răspunderii pentru traficul de migrați conform Protocolului TIM, care va garanta și va asigura următoarele: va exclude aplicarea arbitrară a normei penale care incriminează organizarea migrației ilegale atunci când vor fi atinse drepturile migraților, ale solicitanților de azil sau ale refugiaților, deoarece va corespunde principiului securității juridice și statului de drept; va armoniza prevederile dispoziției art. 362¹ CP RM la standardele internaționale privind prevenirea infracțiunilor transnaționale organizate, deoarece va asigura respectarea obligației pozitive a statului de a conferi caracterul de infracțiune traficului de migrați conform alin.1 art.6 a Protocolului TIM.

Rezultate științifice care au contribuit la soluționarea unei probleme științifice importante reies din formulările și interpretările științifico-practice expuse în definirea sintagmelor: abuz de încredere și înșelăciune; adăpostirea migrantului; aflarea și șederea migrantului pe teritoriul Republicii Moldova; asigurare; consens național și internațional în protecția drepturilor migraților și combaterea traficului de migrați; consimțământul victimei; dirijarea migrantului; documente false; emigrant, imigrant și migrant; funcționar internațional, persoană cu funcții de demnitate publică, persoană cu funcții de răspundere, persoană publică străină persoană publică; ieșirea, intrarea și tranzitarea teritoriului Republicii Moldova; manipularea migrantului; migrant ilegal sau neregulat; organizarea migrației ilegale; primirea, transferarea, transferul, racolarea, recrutarea, adăpostirea migrantului; scop și motiv unic; trafic de copii (minori), de ființe umane (persoane), de migrați; unicitatea intenției. Prin urmare, în baza materialelor științifice, la calificarea infracțiunii s-a format în practică o delimitare clară asupra asemănarilor și deosebirilor între infracțiunea de organizare a migrației ilegale, traficul de ființe umane, de copii și alte infracțiuni, precum trecerea ilegală a frontierei Republicii Moldova. Deci aplicarea art.362¹ CP RM atribuie un consens intern al Republicii Moldova în problematica protecției eficiente a drepturilor migraților și justifică unificarea practicii judiciare.

Direcțiile de soluționare a problemei de cercetare constau în analiza juridico-penală a organizării migrației ilegale prin prisma garantării și asigurării drepturilor migraților, care se va exprima în următoarele: identificarea oportunității denumirii infracțiunii ca organizare a migrației ilegale; stabilirea noțiunii de trafic de migrați conform protocolului TIM; stabilirea coraportului dintre norma care incriminează organizarea migrației ilegale și traficul de ființe umane, de copii de migrați; determinarea oportunităților încadrării faptei în capitolul III al părții speciale a CP RM infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei; determinarea compatibilității aflării într-un articol a faptelor de intrare, ieșire, ședere sau tranzitare a teritoriului Republicii Moldova; stabilirea statutului victimei infracțiunii de organizare a migrației ilegale.

În Capitolul 2 „Elementele constitutive obiective ale infracțiunii de organizare a migrației ilegale” se studiază obiectul juridic generic și obiectul juridic special al infracțiunii de organizare a migrației ilegale. Analiza juridico-penală a infracțiunii se efectuează în conjuncție cu definiția traficului de migrați oferită de Protocolul TIM. Prin urmare, se determină relevanța standardelor internaționale referitoare la protecția drepturilor omului și conexiunea acestora cu

Convenția CTO în lupta cu traficul de migranți. La studierea obiectului infracțiunii, concluziile cercetătorilor joacă un rol decisiv pentru argumentarea unei poziții justificate. Astfel, opiniile autorilor se iau în calcul și pentru stabilirea obiectului juridic special al infracțiunii raportat la scopul legal urmărit de autorități atunci când aplică prevederile CEDO, în vederea elucidării divergențelor existente atât în teorie, cât și în practică. Totodată, se analizează statutul victimei infracțiunii și importanța obiectului material al infracțiunii, care poate constitui și corpul migrantului. Prin urmare, printre victimele infracțiuni de organizare a migrației ilegale pot fi și persoane care nu intenționează să se stabilească cu locul de trai sau să se angajeze în câmpul muncii în Republica Moldova, ci persoane care caută să nu fie supuse torturii sau unui tratament inuman în țara lor de origine.

În concluzie, statutul victimei infracțiunii cuprinde două elemente obligatorii:

- a) Să nu fie rezident sau cetățean al Republicii Moldova;
- b) Să fie obiect al infracțiunii în sensul art.5 al Protocolului TIM, și anume: „Migranții nu devin pasibili de urmăriri penale în temeiul prezentului Protocol pentru faptul că au făcut obiectul faptelor prevăzute la art. 6”.⁵⁴ Astfel, legiuitorul se referă la fapta prejudiciabilă de trafic de migranți.

Prin urmare, se elucidează o oportunitate de reconceptualizare a infracțiunii de organizare a migrației ilegale prin amplasarea acesteia în Capitolul III, intitulat: Infracțiunii contra libertății cinstei și demnității persoanei, Partea Specială a CP RM. În secțiunea destinată analizei obiectului juridic al infracțiunii se aduce în discuție și circumstanța agravantă a infracțiunii de organizare a migrației ilegale săvârșită asupra a două sau mai multor persoane. Astfel, se constată inexistența unor lucrări științifice publicate atât în Republica Moldova, cât și în alte țări referitor la circumstanța agravantă în cauză. Se încearcă o analiză a infracțiunii în baza standardelor internaționale a drepturilor omului cu referire la pluralitatea de victime. În calitate de metodă se utilizează cea filozofică în identificarea definiției demnității umane, pentru a demonstra atitudinea similară a subiectului infracțiunii față de pluralitate de victime, luându-se în considerare poziția literaturii de specialitate cu referire la infracțiunea de omor. Aspectele de comparare a infracțiunii de organizare a migrației ilegale cu cea a omorului sunt îndreptate spre determinarea regulilor generale de aplicabilitate a normei juridice atunci când infracțiunea presupune o pluralitate de victime. Investigația se efectuează pentru identificarea unei reguli comune în CP RM, în vederea utilizării acesteia în cazul infracțiunii de organizare a migrației ilegale.

În compartimentul 2 este cercetată și latura obiectivă a componenței infracțiunii de organizare a migrației ilegale, care se manifestă prin perfectarea ilegală a actelor destinate intrării, ieșirii, șederii sau tranzitării teritoriului Republicii Moldova. O deosebită atenție se atrage momentului în care infracțiunea se consideră consumată. Pentru a obține rezultate relevante, utilizăm metoda juridică și sistemică, ajungând la concluzia că și convențiile internaționale, și protocoalele lor adiționale prescriu modalități de creare a priorităților sociale în baza cărora Republica Moldova poate limita un drept fundamental, pentru a-l armoniza cu o altă valoare pe care o apără. Deci limitarea unui drept fundamental distinge acțiunile infracționale de perfectarea actelor destinate intrării, ieșirii sau tranzitării teritoriului Republicii Moldova față de cele de ședere ilegală pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, se elucidează că în cadrul șederii ilegale nu este obligatoriu ca persoana să traverseze ilegal frontiera Republicii Moldova, deci se pledează ca, pentru ședere ilegală, să se impună perfectarea unui alt tip de documente față de cele pe care le cere traversarea frontierei. În capitol au fost examinate circumstanțele agravante de săvârșire a infracțiunii de organizare a migrației ilegale și condițiile în care s-au soldat cu daune în proporții deosebit de mari aduse intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, ceea ce determină că, în esență, infracțiunea este formală, însă ea devine materială pe post de semne obligatorii.

⁵⁴ A se vedea art. 5 Protocolul TIM.

Capitolul 3, intitulat: Elementele constitutive subiective ale infracțiunii de organizarea migrației ilegale, este destinat analizei elementelor subiective ale infracțiunii: subiectului și laturii subiective. Astfel, în cadrul unui subcapitol se stabilesc condițiile în care migrantul este victimă și subiect al infracțiunii. Noțiunea de „subiect al infracțiunii” nu este cuprinsă de prevederile Părții generale a CP RM. Semnele distinctive ale „subiectului infracțiunii” le putem însă identifica în baza alin.1 al art. 21 CP RM. Chestiunile privind stabilirea condițiilor de atragere la răspundere penală a persoanei sunt strâns legate de legislația internă a statului. Astfel, persoana trebuie să îndeplinească vârsta corespunzătoare și să fie responsabilă, afirmație care se deduce din faptul că statul deseori folosește propriile tendințe și măsuri în prevenirea infracțiunii. O altă explicație poate fi următoarea: cu referire la vârsta minimă și responsabilitatea subiectului infracțiunii nu există un consens internațional sau european care ar elucida condițiile în care persoana este pasibilă de a fi atrasă la răspundere penală. În majoritatea țărilor europene, vârsta de atragere la răspundere penală este de 14 ani.⁵⁵ Însă, nu există un consens internațional, regional sau european cu privire la vârsta minimă de atragere la răspundere penală.

În Republica Moldova răspunderea penală pentru infracțiunea de organizare a migrației ilegale survine de la vârsta de 16 ani.⁵⁶ În țări precum Belarus, Federația Rusă și Kazahstan condițiile privind vârsta subiectului infracțiunii pentru fapta vizată nu diferă de cele din Republica Moldova.⁵⁷ De aici concluzia că există asemănări cu privire la prevederea faptelor prejudiciabile de organizare a migrației ilegale în legislația statelor menționate. Totodată, cert este că nu putem afirma despre existența sau inexistența unui consens internațional pe această dimensiune în lipsa unei jurisprudențe internaționale. Or, situația rămâne neschimbată și atunci când există acorduri între state cu privire la prevenirea infracțiunii de organizare a migrației ilegale.

Totodată, în teză se arată că statutul făptuitorului de rezident și de cetățean al Republicii Moldova îi oferă o mai mare posibilitate de a obține informații sau de a prezenta informații false în declarații. Deci în lucrare se încearcă identificarea unei diferențe între migrantul ilegal, care este subiect al infracțiunii, și cetățeanul sau rezidentul Republicii Moldova, care de asemenea reprezintă un subiect al infracțiunii. În definirea statutului migrantului se ia în calcul și poziția autorilor care pledează pentru definirea subiectului pasiv al infracțiunii, și anume a victimei infracțiunii. În scopul identificării statutului victimei, se utilizează metoda extrapolară, cea statistică și cea logică, stabilindu-se claritatea și previzibilitatea legii ce trebuie să ofere suficiente garanții și imunități persoanelor care solicită protecție umanitară internațională (refugiaților și solicitanților de azil). În capitolul respectiv au fost examinate circumstanțele agravante de săvârșire a infracțiunii de organizare a migrației ilegale înlăptuite de două sau mai multe persoane; de către o persoană publică; de o persoană cu funcție de răspundere; de o persoană cu funcție de demnitate publică; de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional; de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală. Totodată, se analizează și sintagmele „asociație criminală” și „interese publice”.

La fel, un migrant în anumite situații poate dirija procesul infracțional aflându-se în țara sa de origine. Fiind într-o poziție dominantă, acesta poate influența sau, după caz, convinge să obțină consimțământul celorlalți migranți, având un scop propriu, poate chiar și un interes material. Totodată, la acest capitol legislația apără primordial interesele adevărate ale migranților care sunt victime ale activităților infracționale, deoarece persoana imigrantă nu dispune de posibilități largite ale legii de a organiza o faptă prejudiciabilă de organizare a migrației ilegale. Aceleași circumstanțe se referă și la persoanele cu statut de protecție umanitară internațională, care nu pot fi atrase la răspundere penală pentru fapta nominalizată. Iar lipsa statutului de rezident și/sau cetățean al

⁵⁵ ZIMRING, F., *Juvenile Justice in Global Perspective* (ISBN 9781479890446). NYU Press. 2015. Pag. 21

⁵⁶ A se vedea art.21 și 362¹ din Codul penal al Republicii Moldova.

⁵⁷ A se vedea art.27 și 371¹ din Codul penal al Republicii Belarus; art. 20 și 322.1 din Codul penal al Federației Ruse; art. 15 și 394 din Codul penal al Kazahstanului.

Republicii Moldova face diferența dintre făptuitor și victimă.⁵⁸ Prin urmare, condițiile care exonerează subiectul infracțiunii de răspundere penală, adică migranții, se referă strict la statutul de rezident și/sau cetățean al Republicii Moldova, cu excepția organizării faptei prejudiciabile.

O deosebită atenție atragem asupra laturii subiective a componenței de infracțiune care joacă un rol important în identificarea situației când subiect al infracțiunii este chiar migrantul. Or, prevederile legale internaționale stipulează clar că migrantul este absolvit de răspundere penală în cazul în care este obiect al infracțiunii. Astfel, dacă statul a introdus norma care incriminează organizarea migrației ilegale, acest fapt este o prerogativă și o strategie justificată a sa. Însă, în vederea corespunderii textului CP RM cu prevederile Protocolului TIM, norma trebuie să cuprindă în calitate de obiect material al infracțiunii corpul uman al migrantului. Această concluzie are la bază afirmația că latura subiectivă a componenței infracțiunii este realizată cu consimțământul victimei. Astfel, scopul și motivul infracțiunii joacă un rol absolut necesar, fiind un element-cheie la stabilirea vinovăției și ajutând la soluționarea tuturor divergențelor legale aflate în legătură cu calificarea infracțiunii. Or, legea trebuie să fie clară și previzibilă atunci când statul respectă interesul public de protecție a relațiilor sociale apărute în legătură cu intrarea, ieșirea, șederea sau tranzitarea teritoriului Republicii Moldova în raport cu drepturile fundamentale ale migranților.

Modalitatea de a obține consimțământul victimei deseori ține de starea psihică și emoțională a făptuitorului. Deseori, o singură manipulare poate induce în eroare. În acest caz, putem afirma că potențialul migrant nu cunoaște intenția autentică a făptuitorului.⁵⁹ Deci vulnerabilitatea victimei va depinde de acțiunea făptuitorului, de condițiile de trai ale migrantului. Totodată, specificul scopului ascuns al subiectului infracțiunii constă în faptul că el este în strânsă legătură cu acțiunea prejudiciabilă și atitudinea față de respectarea drepturilor migranților de a nu fi traficați.

În viziunea noastră, legiuitorul a introdus definiția traficului de migranți în Protocolul TIM ca să asigure prin răspundere penală și situațiile când victima infracțiunii a știut despre comiterea infracțiunii și a dorit survenirea consecințelor ei. Totuși, chiar dacă victima cunoaște despre exploatare sau admite eventuale riscuri, aceasta nu este tolerat de o societate democratică. Or, asemenea circumstanțe vin în contradicție cu conținutul demnității umane și putem afirma că ele sunt vicii fundamentale care contravin standardelor internaționale de protecție a drepturilor omului.

În literatura de specialitate există opinia că scopul urmărit de făptuitor în cazul „organizării migrației ilegale” diferă față de cel al „traficului de ființe umane” sau al „traficului de copii”. Diferența se manifestă în schimbarea permanentă sau temporară a reședinței în alt stat, iar în cazul traficului de ființe umane se manifestă în exploatarea victimei (de exemplu: prelevarea organelor). Deci, așa cum am menționat mai sus, organizarea migrației ilegale presupune o înțelegere dintre făptuitor care are un interes ascuns și victimă, care poate îmbrăca forma unui act juridic civil.

Capitolul 4 – Rezultatele științifice obținute asupra analizei infracțiunii de organizare a migrației ilegale – studiază rezultatele obținute în publicațiile științifice efectuate de autorul cercetării, în tezele și în expunerile relevante identificate în literatura de specialitate, examinate în capitolele 2 și 3. Scopul analizei materialelor științifice publicate constă în identificarea soluțiilor și elucidarea tuturor concluziilor pertinente și concludente pentru a fi aplicate în practică. În vederea obținerii rezultatelor științifice materiale, s-au folosit metodele interpolare și extrapolare. Prin urmare, au fost stabilite următoarele: s-a identificat inexistența consensului național și internațional

⁵⁸ COJOCARI, I. Infracțiunea de organizarea migrației ilegale: subiectul infracțiunii. In: Revista Națională de Drept (ISSN 1811-0770). Publicație periodică științifico-practică Nr. 2 (244), anul 22 Chișinău 2021. Pag.142. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/136-143_8.pdf

⁵⁹ COJOCARI, I. Infracțiunea de organizarea migrației ilegale: Consimțământul victimei. In: Academia de Administrare Publică: Conferința internațională științifico-practică a studenților-doctoranzi: Sintezele investigațiilor doctorale în domeniul științelor politico-administrative, juridice și economice din 19 noiembrie 2022. Pag.236-240. Chișinău, 2022. ISBN 978-9975-3418-2-0. Disponibil: <https://aap.gov.md/files/conferinte/19.11.21/19.11.21.pdf>

asupra definirii traficului de migranți și a organizării migrației ilegale; s-a stabilit coraportul între obiectul infracțiunii și normele internaționale de protecție a drepturilor migranților; s-a clarificat momentul în care infracțiunea se consideră consumată și problemele aparente în legătură cu infracțiunea de organizare a migrației ilegale; s-a determinat statutul victimei și cel al subiectului infracțiunii; s-a stabilit că pentru șederea ilegală persoana poate perfectă acte de transportare și recrutare ilegală a migranților; s-au identificat condițiile în care este obținut ilegal consimțământul victimei și scopul determinat ascuns al subiectului infracțiunii.

În Capitolul 4 rezultate se obțin și în baza analizei jurisprudenței instanțelor judecătorești naționale și internaționale. Astfel, se constată problema inexistenței unui consens intern asupra tratării anumitor chestiuni de ordin juridico-penal, precum definirea sintagmei de interes public, delimitarea infracțiunii de organizare a migrației ilegale de alte fapte penale conexe. Prin urmare, infracțiunea se analizează multiaspectual, luându-se în considerare și poziția instanțelor ierarhic superioare, precum cea a Curții Constituționale a Republicii Moldova.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Prin cercetarea de față a fost demonstrată *ipoteza* că organizarea migrației ilegale afectează grav drepturile omului și, în special, pe cele ale străinilor care nu au reședință și nu sunt rezidenți pe teritoriul Republicii Moldova. La fel, a fost justificată ipoteza că precizia legii va îmbunătăți legea națională în apărarea drepturilor și a garanțiilor migranților, precum și jurisprudența instanțelor judecătorești.

Datorită tratării exhaustive și complexe a *obiectului de cercetare*, a fost soluționată o *problemă actuală de importanță majoră*, care constă în următoarele: fundamentarea științifică a elementelor și semnelor obiective și subiective ale infracțiunii prin prisma standardelor internaționale de protecție a drepturilor omului și înaintarea unui set de recomandări sub aspect de *lege ferenda*, în măsură să contribuie la acțiunile de prevenire a infracționalității transnațional organizate, în lupta cu traficul de migranți, care atentează la securitatea națională și la drepturile fundamentale ale migranților. Lipsa unei analize eficiente în literatura de specialitate din Republica Moldova și din alte state cu referire la infracțiunea de organizare a migrației ilegale, luând în considerare și frecvența aplicării art. 362¹ CP RM, justifică necesitatea cercetării subiectului abordat prin prisma standardelor internaționale de protecție a drepturilor omului.

În vederea elucidării obiectivelor realizate, se propun următoarele **concluzii**:

- 1) Infracțiunea de organizare a migrației ilegale are legătură cu transportarea migranților peste frontierele de stat, deși în unele cazuri, acest transport peste frontiera de stat nu este obligatoriu.
- 2) Există interdependențe între obiectul juridic special al infracțiunii și prevederile CEDO. Această interdependență se caracterizează prin: definiția traficului de migranți conform Protocolului TIM are ca scop de a asigura protecția drepturilor fundamentale ale persoanei; Deci relațiile sociale apărute în legătură cu intrarea, ieșirea, șederea sau tranzitarea teritoriului Republicii Moldova nu țin în exclusivitate doar de interesele statului cu privire la securitatea națională, dar primordial de interesele fundamentale ale victimei infracțiunii de a nu fi traficată.
- 3) Statului îi revine prerogativa de a defini norma care va incrimina traficul de migranți. Astfel, noțiunea „trafic de migranți” diferă de „organizarea migrației ilegale”. Iar, pentru a respecta angajamentele asumate, autoritățile Republicii Moldova trebuie să reconceptualizeze infracțiunea de organizare a migrației ilegale.
- 4) Instanțele judecătorești naționale au o marjă largă de apreciere a sintagmelor legale ca „victima infracțiunii”, „interes public” sau „interesele ocrotite de lege”. De aceea, atunci când este aplicată norma penală în cauză, instanțele judecătorești trebuie să echilibreze

interesele publice și cele private ale migrantului, specificând interesul public protejat.

- 5) Termenii folosiți în literatura de specialitate „dirijarea” și/sau „manipularea” nu au o definiție juridică și sunt larg interpretabili. Iar, sintagma „migrant ilegal” nu se referă atât la fapta prejudiciabilă, cât la statutul victimei. De aceea, sintagma „migrant ilegal” poate fi echivalată cu subiectul infracțiunii.
- 6) Migrantul poate să nu fie doar victimă a infracțiunii, dar și făptuitor în cazul în care organizează migrația ilegală. Iar în raport cu persoanele care solicită protecție umanitară internațională, trebuie să aibă suficiente garanții de protecție ca să nu fie persecutat.
- 7) Sintagma „ședere ilegală” diferă de cea de „aflare” pe teritoriul Republicii Moldova. Deci, pentru a respecta măsurile de prevenire a infracționalității organizate, considerăm oportun de a introduce o infracțiune nouă, care se va intitula „organizarea șederii ilegale pe teritoriul Republicii Moldova”.

Din punct de vedere interdisciplinar (în dreptul penal, dreptul civil, dreptul constituțional, dreptul internațional umanitar și dreptul internațional de protecție a drepturilor omului), protecția drepturilor migrantilor este asigurată și garantată prin prisma normelor juridice naționale și internaționale care reglementează respectarea vieții private și de familie sau libera circulație. Prin urmare, viața privată a persoanei are tangență cu definiția demnității umane consfințită atât în CRM, CC RM, cât și în standardele internaționale umanitare și în cele de protecție a drepturilor omului. Nerespectarea acestor curente științifice readuce circumstanțe care nu sunt tolerate de o societate democratică: violența, sclavia și condițiile similare ei, asimilarea omului cu un obiect etc.

Semnificația teoretică a tezei rezidă din lipsa unui consens internațional în prevenirea traficului de migrați. În urma cercetării efectuate, am observat că nu există suficiente cercetări pe dimensiunea analizei juridico-penale a infracțiunii de organizare a migrației ilegale. Iar în vederea soluționării divergențelor apărute în practică, propunem concluzii și recomandări de perfecționare a cadrului normativ.

Valoarea practică a tezei de doctorat rezultă din identificarea corectă și interpretarea pluriaspectuală a normei prevăzute de dispoziția art.362¹ CP RM care va avea un impact asupra căutării unui consens în jurisprudență, asupra elaborării unei politici eficiente de prevenire a traficului de migrați în concordanță cu principiul statului de drept și al securității juridice. Astfel, aspectele teoretice ale tezei vor avea un impact la unificarea practicii judiciare.

Indicarea limitelor rezultatelor obținute, cu stabilirea problemelor rămase nerezolvate. Rezultatele obținute sunt limitate multidirecțional: 1) cercetarea este consacrată exclusiv aspectelor juridico-penale, ținând cont de specialitatea aleasă; 2) natura juridică a faptelor care formează securitatea națională și libertatea persoanei; 3) prin schimbările legislative operate în CP RM. Reieșind din limitele enunțate, constatăm că unele aspecte ale cercetării cuprind alte domenii de cercetare care sunt în curs de dezvoltare, precum: dreptul umanitar internațional sau dreptul internațional de protecție a drepturilor omului și dreptul internațional public. Prin urmare, am reușit să obținem și unele date interdisciplinare cu caracter criminologic, psihologic și sociologic care au contribuit la fundamentarea conceptului juridico-penal al infracțiunii de organizare a migrației ilegale prevăzute la art.362¹ CP RM.

În urma celor menționate *supra*, propunem următoarele **recomandări**:

- 1) **Reformularea denumirii și conținutului normei juridice care incriminează organizarea migrației ilegale conform dispoziției art.362¹ CP RM, în traficul de migrați, cu amplasarea acesteia în Capitolul III a Părții Speciale CP RM.**

„Art. 165² CP RM Traficul de migrați

(1)Recrutarea, transportarea, transferul, primirea sau adăpostirea ilegală a unei persoane pe teritoriul Republicii Moldova, fără ca aceasta să fie rezident permanent sau cetățean al Republicii Moldova, în scopul obținerii, direct sau indirect, a unui folos financiar ori un alt folos material,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 850 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

a) asupra a două sau mai multor persoane;

b) de două sau mai multe persoane;

c) de o persoană publică, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. 1 sau 2:

a) săvârșite de un grup infracțional organizat sau de o organizație infracțională;

b) soldate cu daune în proporții deosebit de mari intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Victima infracțiunii este absolvită de răspundere penală pentru faptele de deținere și folosirea documentelor oficiale false.”

2) Introducerea art.165³ în Capitolul III din Partea Specială a CP RM care ar incrimina organizarea șederii ilegale pe teritoriul Republicii Moldova.

„Articolul 165³ Organizarea șederii ilegale pe teritoriul Republicii Moldova

(1) Organizarea șederii ilegale pe teritoriul Republicii Moldova a unei persoane care nu este nici cetățean, nici rezident permanent pe teritoriul Republicii Moldova, în scopul obținerii, direct sau indirect, a unui folos financiar ori un alt folos material,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 850 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 3000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

d) asupra a două sau mai multor persoane;

e) de două sau mai multe persoane;

f) de o persoană publică, de o persoană cu funcție de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcționar internațional,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 850 la 1350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 3 la 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 1 la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin. 1 sau 2:

c) săvârșite de un grup infracțional organizat sau de o organizație infracțională;

d) soldate cu daune în proporții deosebit de mari intereselor ocrotite de lege ale persoanelor

*fizice și juridice,
se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1150 la 1350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 5 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.*

(4) Victima infracțiunii este absolvită de răspundere penală pentru faptele de deținere și folosirea documentelor oficiale false.”

3) completarea infracțiunii de utilizare a rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane prevăzute la art. 165¹ CP RM cu sintagma „de migranți”.

„Art. 165¹ CP RM Utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane și de migranți

(1) Utilizarea produselor și/sau serviciilor care constituie rezultatul exploatării în infracțiunile de trafic de ființe umane sau trafic de migranți prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima acestor infracțiuni, dacă această faptă nu întrunește elementele traficului de ființe umane sau ale traficului de migranți,

se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani, cu amendă, aplicată persoanei juridice, în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1) este liberată de răspundere penală în cazul în care a declarat benevol despre comiterea de către alte persoane a infracțiunilor de trafic de ființe umane sau trafic de migranți a ajutat la descoperirea infracțiunilor respective sau a contribuit activ la cercetarea acestor cazuri.”

BIBLIOGRAFIE

1. BEGALOV, Y. The current state of scientific investigation of the investigation of illegal transfer of persons across the state border of Ukraine. In: Visegrad Journal on human rights, Applicant of the research laboratory on problems of expert-forensic provision National Academy of Internal Affairs, No 5, 2017.
2. BRÎNZA, S., STATI, V., Tratat de drept penal, partea specială. Volumul II, Chișinău, 2015.
3. **BRÎNZA, S., COJOCARI, I.**, Infrațiunea de organizarea migrației ilegale: obiectul juridic și victima infracțiunii. In: Studia Universitatis Moldaviae: Științe Juridice pag. 83-88 (11(01))(ISSN 2587-4233). Disponibil: <https://zenodo.org/record/5795507#.YevZHf5BzIU>
4. Case of Nottebohm, Liechtenstein versus Guatemala/International Court of Justice, second phase judgment of april 6th, 1955, Disponibil: <http://www.icj-cij.org/files/case-related/18/018-19550406-JUD-01-00-EN.pdf>
5. Codul penal al Republicii Moldova, modificările publicate la 14.04.2009 în Monitorul Oficial Nr. 72-74 art. 195, prin LP116 din 09.07.20, MO193/27.07.20, art.372; în vigoare 27.07.20. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=122429&lang=ro#
6. **COJOCARI, I.** Infrațiunea de organizarea migrației ilegale: subiectul infracțiunii. In: Revista Națională de Drept (ISSN 1811-0770). Publicație periodică științifico-practică Nr. 2 (244), anul 22 Chișinău 2021. Pag.142. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/136-143_8.pdf
7. **COJOCARI, I.** Infrațiunea de organizarea migrației ilegale: Consimțământul victimei. In: Academia de Administrare Publică: Conferința internațională științifico-practică a studenților-doctoranzi: Sintezele investigațiilor doctorale în domeniul științelor politico-administrative, juridice și economice din 19 noiembrie 2022. Pag.236-240. Chișinău, 2022. ISBN 978-9975-3418-2-0. Disponibil: <https://aap.gov.md/files/conferinte/19.11.21/19.11.21.pdf>
8. **COJOCARI, I.** Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale: analiza materialelor științifice publicate în alte state (ISBN 978-9975-88-037-4). In: Conferința științifică: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ, Ediția a IV-a, US Bogdan Petriceicu Hasdeu din Cahul, 2019, pag. 52;
9. Constituția Republicii Moldova, din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial, Data intrării în vigoare 27.08.1994. Nr.1 Disponibilă: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111918&lang=ro
10. Convenția și Protocolul ONU privind statutul refugiaților. / Definiția completă este mai lungă și mai tehnică, dar este în linii mari conformă cu definiția dată la art.1. Disponibilă:<http://www.unhcr.org/protection/travaux/4ca34be29/refugee-convention-1951-travaux-preparatoires-analysed-commentary-dr-paul.html>
11. DE LONDRAS, F., DZEHTSIAROU, K., Great Debates on the European Convention on Human Rights (ISBN 978-1-137-60731-7), Palgrave Macmillan Education, London 2018.
12. Hotărârea Curții Constituționale privind incriminarea organizării migrației ilegale/ Comunicatul prezentat la 0702.2017. Disponibilă: <http://constcourt.md/libview.php?l=ro&idc=7&id=946&t=/Media/Noutati/Prevederile-privind-incriminarea-organizarii-migratiei-ilegale-constitutionale>
13. Hotărârea Guvernului nr.468 din 22.05.2018 Strategia Națională privind combaterea traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023. Disponibil: http://www.antitrafic.gov.md/public/files/anexa_nr.1_461.docx
14. Informația privind fluxul de refugiați din Ucraina în perioada 24.02.2022- 06.12.2022.

- Consiliul Uniunii Europene. Disponibilă la 05.01.2023: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-migration-policy/refugee-inflow-from-ukraine/>
15. Interhandel Case (Switz. v. U.S.), 1959 I.C.J. 6 (Mar. 21) Disponibil:http://www.worldcourts.com/icj/eng/decisions/1959.03.21_interhandel.htm;
 16. Luyten, K. Brenda-Smialowski, S. Understanding EU action against migrant smuggling. Briefing, EU policies – Insights. E 659.450 – January 2021. Disponibil:[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/659450/EPRS_BRI\(2021\)659450_EN.pdf?fbclid=IwAR1_cR7Lv1d9ifGnAkIuzgCuOwqN_wo-t-dU5Y86iEidawSnTtiYvuYQ00](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/659450/EPRS_BRI(2021)659450_EN.pdf?fbclid=IwAR1_cR7Lv1d9ifGnAkIuzgCuOwqN_wo-t-dU5Y86iEidawSnTtiYvuYQ00)
 17. MEGHEREA, M. Infrațiuni care afectează regimul frontierei de stat a Republicii Moldova, Teză de doctor în drept, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău 2018. Disponibil:http://www.cnaa.md/files/theses/2018/54168/marin_meghera_thesis.pdf
 18. Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime New York, 15 November 2000. Disponibil: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XVIII-12-b&chapter=18
 19. Protocol No. 15 amending the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, in force August 01, 2021. Disponibil: https://www.echr.coe.int/Documents/Protocol_15_ENG.pdf;
 20. The information provided by INTERPOL on complex criminal networks facilitate the illegal passage of migrants across borders – for a price. Disponibil la 06.12.2022:<https://www.interpol.int/Crimes/People-smuggling#:~:text=The%20United%20Nations%20Office%20on,7%20billion%20for%20people%20smugglers.>
 21. VIDAICU, M., DOLEA, I., Combaterea traficului de ființe umane (Drept material și procesual penal). Seria suport de curs. Institutul Național al Justiției (ISBN 978-9975-9792-4-5). Cartea XXI. Chișinău, 2009. Disponibil: https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Combating_Trafficking_-
 22. ZIMRING, F., Juvenile Justice in Global Perspective (ISBN 9781479890446). NYU Press. 2015. Pag. 21
 23. АБРЕШЕВА, С. К вопросу о совершенствовании национального уголовного законодательства в сфере противодействия торговле людьми и рабству. In: Вестник КазНУ, Алматы, 2017. Disponibil: <https://articlekz.com/article/18916>; COJOCARI, I. Răspunderea penală pentru organizarea migrației ilegale: analiza materialelor științifice publicate în alte state (ISBN 978-9975-88-037-4). In: Conferința științifică: Rolul științei în reformarea sistemului juridic și politico-administrativ, Ediția a IV-a, US „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 2019, pag. 52.
 24. АНДРЮШЕНКОВ, В. А. Уголовная ответственность за организацию незаконной миграции Специальность 12.00.08. – Уголовное право и криминология; уголовно исполнительное право. Дисс. на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Омск, 2016.
 25. БАЙБУРИНА, Э. Р. Организация незаконной миграции/уголовно-правовые и криминологические аспекты”, специальность: 12.00.08 - уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право, Дисс. на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Челябинск, 2010. Disponibil: <http://www.dissercat.com/content/organizatsiya-nezakonnoi-migratsii>
 26. ГЫРЛА, Л., ТАБАРЧА, Ю., Уголовное право, часть особенная. / Учебник с изменениями и дополнениями на 10 октября 2010 г., том.2, Кишинэу, 2010.
 27. ДЖАЯНБЕКОВ, К. Уголовно-правовая характеристика, организации незаконной

- миграции. In: Вестник ном.1, 2015 г. Disponibil la 20.02.2021: https://www.ksla.kg/media/vestnik/2015_1/dzhayanbaev_k_i.pdf
28. КОЗЛОВ, В., ФРОЛКИН, Н. Организация незаконной миграции. Уголовно-правовая и криминалистическая характеристика: Монография. М.: Юрлитинформ, 2011, pag. 151-153. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/v/2013-01-047-kozlov-v-f-frolkin-n-p-organizatsiya-nezakonnoy-migratsii-ugolovno-pravovaya-i-kriminalisticheskaya-harakteristika-m>
29. ЛАРИОНОВ, И.А. Уголовно-правовая и криминологическая характеристика организации незаконной миграции. Статья представлена научной редакцией «Право» 11 мая 2012 г. Disponibil: <https://cyberleninka.ru/article/v/ugolovno-pravovaya-i-kriminologicheskaya-harakteristika-organizatsii-nezakonnoy-migratsii>
30. МИРОСЛАВОВИЧ, И. Уголовная ответственность за незаконной пересечение государственной границы. На правах рукописи УДК 343.3 (575.2) (043.3), Disponibil: <http://lawtheses.com/ugolovnaya-otvetstvennost-za->
31. ПОХИЛА, І.Б.. Обставини, що підлягають установленню, у справах про незаконне переправлення осіб через державний кордон України. In: Актуальні проблеми держави і права, <http://www.apdp.in.ua/v27/35.pdf>
32. РАХИМОВ, М. Разграничение торговли людьми со смежными составами преступлениями. In: Государство и Право, 2008, № 10.
33. СОКОЛОВ, Д.А. Криминологическая характеристика организации незаконной миграции. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук, Академия Генеральной прокуратуры Российской Федерации, 2013 Disponibil: <https://www.twirpx.com/file/1916966/>
34. Уголовный Кодекс Республики Беларусь, 9 июля 1999 г. № 275-З, Принят Палатой представителей 2 июня 1999 года Одобрен Советом Республики 24 июня 1999 года, Закон Республики Беларусь от 26 мая 2021 г.
35. Уголовный Кодекс Республики Казахстан от 03.07.2014 N 226-V ЗРК. art. 394 alin.2 Disponibil: <https://pavlodar.com/zakon/index.html?dok=00087&oraz=08&noraz=330-2>
36. Уголовный кодекс Российской Федерации от 13.06.1996 N 63-ФЗ (ред. от 01.07.2021), п. "в" введен Федеральным законом от 04.11.2019 № 354-ФЗ. Disponibil: http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_10699/42d9c8d66e7f43d449b0fb8ec66a566a488dbbc9/
37. Уголовный кодекс Украины, действующий с изменениями и дополнениями на 04.10.2018, от 05.04.2001 №2341-III.
38. ЧЕРЕМНОВА, Н., МИХАЛЬ, О. Квалифицирующие признаки организации незаконной миграции. In: Юридическая наука и правоохранительная практика 4 (38), 2016.
39. ШИДЛОВСКИЙ, А. Организация незаконной миграции иностранных граждан и лиц без гражданства в республике Беларусь. In: Белорусская юридическая энциклопедия: В 4 т., Т. 2. Минск, 2009. pag. 510-511. Disponibil: <http://www.elib.bsu.by/handle/123456789/91138?mode=full>
40. ЯКИМОВ, О., ЯКИМОВА, С. Организация незаконной миграции. Проблемы уголовной ответственности. In: Уголовное право, 2005 г., Nr 1.

ADNOTARE

Cojocari Ion „Analiza juridico-penală a organizării migrației ilegale”.
Teză de doctor în drept la specialitatea 554.01- Drept penal și execuțional penal.
Chișinău, 2023

Structura tezei: Introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 400 de titluri, 223 de pagini (182 de bază). Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice și utilizate în cadrul procesului de instruire a avocaților la Centrul de Instruire a Avocaților.

Cuvinte-cheie: organizare, migrație ilegală, migrant, rezident, cetățean, refugiat, solicitant de azil, persoană publică, funcționar internațional, persoană publică străină.

Domeniul de studiu: Drept penal, partea specială.

Scopul cercetării: Implementarea standardelor internaționale de protecție a drepturilor migranților în Republica Moldova, prin reconceptualizarea normei penale care incriminează organizarea migrației ilegale.

Obiectivele cercetării: Identificarea principalelor probleme cu care se confruntă autoritățile din Republica Moldova atunci când aplică norma penală care incriminează organizarea migrației ilegale; analiza juridică sistemică și comparativă a legislației și a literaturii de specialitate din Republica Moldova și a cadrului juridic internațional, a lucrărilor științifice publicate în alte state referitoare la conținutul tezei; stabilirea coraportului între organizarea migrației ilegale și alte fapte penale conexe.

Noutatea și originalitatea științifică. Caracterul novatoriu este caracterizat de conceptele, tezele și noțiunile elucidate din perspectiva protecției drepturilor migranților, adaptate la standardele internaționale de prevenire a traficului de migranți. Originalitatea științifică rezidă în analiza celor mai recunoscute și relevante lucrări științifice ale autorilor notorii în domeniu, pe dimensiunea infracțiunii care incriminează organizarea migrației.

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante rezultă în elaborarea unor concepte, teze și noțiuni menite să stabilească o previzibilitate și claritate a normei penale care incriminează organizarea migrației ilegale în conformitate cu standardele internaționale de protecție a drepturilor migranților.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a cercetării derivă din definirea bazelor conceptuale a studiului științific de drept penal privind protecția drepturilor migranților. La fel, identificarea anumitor perspective asupra cadrului științific care vizează limitele și condițiile răspunderii penale pentru organizarea migrației ilegale. În urma analizei efectuate, s-a stabilit că nu există suficiente cercetări pe dimensiunea analizei juridico-penale a infracțiunii de organizare a migrației ilegale, iar norma juridică trebuie reconceptualizată în traficul de migranți. În vederea soluționării divergențelor apărute în practica judecătorească se propun concluzii și recomandări de perfecționare a cadrului normativ.

Implementarea rezultatelor științifice. Aspectele teoretice ale tezei vor avea un impact la unificarea practicii judiciare; în activitatea practică a organelor de ocrotire a normelor de drept, atunci când vor aplica sau interpreta dispoziția art.362¹ CP RM; la elaborarea publicațiilor științifice atât pentru studenți și cercetători științifici, cât și pentru mediul academic în general.

АННОТАЦИЯ

**Кожокарь Ион "Уголовно-правовой анализ организации незаконной миграции".
Диссертация на соискание ученой степени доктора права, по специальности 554.01 -
Уголовное право и уголовно-исполнительное право. Кишинэу, 2023 г.**

Структура диссертации: Введение, 4 главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 400 научных источников, 223 страниц (182 основных). Полученные результаты опубликованы в 10 статьях и используются в процессе обучения адвокатов в Центре Обучения Адвокатов.

Ключевые слова: организация, незаконная миграция, мигрант, резидент, гражданин, беженец, лицо ищущее убежище, публичное лицо, международное должностное лицо, иностранное публичное лицо.

Область исследования: Уголовное право, особенная часть.

Цель исследования: Внедрение международных стандартов защиты прав мигрантов в Республике Молдова путем переосмысления уголовного законодательства, криминализирующего организацию незаконной миграции.

Задачи исследования: Выявить основные проблемы, с которыми столкнулись молдавские власти при применении уголовной нормы предусматривающей уголовную ответственность за организацию незаконной миграции; системный и сравнительно-правовой анализ законодательства и специальной литературы Республики Молдова и международно-правовой базы, научных работ, опубликованных в других государствах, по содержанию диссертации; установление связи между организацией незаконной миграции и иными связанными с ней преступными деяниями.

Научная новизна и оригинальность. Новаторский характер характеризуют концепции, положения и понятия, освещенные в свете защиты прав мигрантов, адаптированные к международным стандартам предотвращения торговли мигрантами. Научная новизна заключается в анализе наиболее признанных и актуальных научных трудов известных авторов в области масштабов преступления, криминализирующего организацию незаконной миграции.

Полученные результаты, способствующие решению важной научной проблемы, являются результатом разработки концепций, положений и понятий, призванных установить предсказуемость и ясность уголовно-правовой нормы, криминализирующей организацию незаконной миграции, в соответствии с международными стандартами защиты прав мигрантов.

Теоретическая значимость и прикладная ценность исследования вытекает из определения концептуальных основ научного исследования уголовного права по защите прав мигрантов. Кроме того, выявление определенных перспектив развития научной базы, рассматривающей пределы и условия уголовной ответственности за организацию незаконной миграции. В результате проведенного анализа было установлено, что исследований в аспекте уголовно-правового анализа преступления по организации незаконной миграции недостаточно, а правовая норма нуждается в переосмыслении при незаконном ввозе мигрантов. С целью разрешения разногласий, возникших в судебной практике, предлагаются выводы и рекомендации по совершенствованию правовой базы.

Апробация результатов диссертационного исследования. Теоретические аспекты диссертации окажут влияние на унификацию судебной практики; в практической деятельности правоохранительных органов, когда они будут применять или толковать положения статьи 362¹ Уголовного кодекса Республики Молдова; развитию научных публикаций как для студентов и научных сотрудников, так и для всей академической среды.

ANNOTATION

**Cojocari Ion " Juridico-penal analysis of the organization of illegal migration ".
PhD in law thesis in the specialty 554.01- Penal and penal executorial law. Chisinau, 2023**

Thesis structure: Introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography from 400 titles, 223 pages (182 basic). Obtained results are published in 10 articles and are being used within the Lawyers' Training Centre of the Bar Association of Moldova.

Keywords: organization, illegal migration, migrant, resident, citizen, refugee, asylum seeker, public person, international official, foreign public person.

Field of study: Penal law, special part.

The purpose of the research. Implementation of international standards for the protection of migrants' rights in the Republic of Moldova by rethinking the penal law that criminalizes illegal migration organization.

Research objectives. Identification of the main problems encountered by Moldovan authorities when applying the penal law that incriminating the organization of illegal migration; systemic and comparative legal analysis of the Republic of Moldova's legislation and specialized literature, as well as international legal frameworks, of scientific papers published in other countries, in relation to the dissertation's content; and establishment of the relationship between the organization of illegal migration and the penal law that criminalizes it.

Scientific novelty and originality. The concepts, theses, and notions elucidated in the light of migrant rights protection, adapted to international standards of migrant trafficking prevention, define the innovative character. The scientific originality lies in the analysis of the most recognized and relevant scientific works by the field's most infamous authors, on the scale of the crime that criminalizes migration organization.

The results obtained that contribute to solving an important scientific problem as a result of the development of concepts, theses, and notions aimed at establishing predictability and clarity in the criminal law that criminalizes the organization of illegal migration in accordance with international standards for the protection of migrants' rights

The importance and applicative value of the research derives from the definition of the conceptual basis of the scientific study of penal law on the protection of migrants' rights. Likewise, the identification of certain perspectives on the scientific framework that addresses the limits and conditions of penal liability for organising illegal migration. Following the analysis carried out, it was established that there is not enough research on the dimension of juridical-penal analysis of the crime of organising illegal migration, and the legal norm needs to be reconceptualised in migrant smuggling. With a view to resolving the divergences that have arisen in judicial practice, conclusions and recommendations for improving the legal framework are proposed.

The implementation of the obtained scientific results. The theoretical aspects of the dissertation will have an impact on the unification of judicial practice, the practical activities of law enforcement agencies when they apply or interpret the provisions of Article 362¹ of the Penal Code of the Republic of Moldova, and the development of scientific publications for both students and researchers, as well as the entire academic environment.

COJOCARI ION

**ANALIZA JURIDICO-PENALĂ A ORGANIZĂRII
MIGRAȚIEI ILEGALE**

**SPECIALITATEA 554.01 – DREPT
PENAL ȘI EXECUȚIONAL PENAL**

Aprobat spre tipar:

Formatul 60×84 1/16

Hârtie ofset. Tipar ofset.

Tirajul 50 ex.

Coli de tipar: 1,75.

Comanda nr.

Tipar: REAL PRINT SRL